

Uppföljning av regeringens utökade satsning på sommarkurser

Redovisning av ett regeringsuppdrag

Uppföljning av regeringens utökade satsning på sommarkurser
Rapport

Utgiven av Universitetskanslersämbetet 2022

Författare: Gunnar Söderman

Diarienummer: 111-00079-22

Universitetskanslersämbetet • Hammarbybacken 31 • Box 6024, 121 06 Johanneshov
tfn 08-563 085 00 • e-post registrator@uka.se • www.uka.se

Innehåll

Sammanfattning	4
Inledning	5
Resultat.....	9
Utvecklingen av antalet studenter på sommarkurser	11
Utvecklingen av antalet studenter inom målgrupper för satsningen.....	15
Sommarkurser inom KPU.....	18
Sommarkurser inom relevanta ämnen för satsningen	20
Sommarkurser som syftar till livslångt lärande	22
Studenternas prestationer på sommarkurser över tid	26
Diskussion och slutsatser.....	27
Bilaga:.....	30
Modell för statistisk uppföljning av sommarkurser	30

Sammanfattning

Den här rapporten följer upp regeringens utökade satsning på sommarkurser. Satsningen gällde från och med 2020 och hade som huvudsakligt syfte att främja mer effektiva studier och möjliggöra en snabbare väg till examen för studenterna. För att motverka lärarbristen skulle lärosätena prioritera att anordna sommarkurser som kan ingå i en lärarexamen eller fungera som kompetensutveckling för lärare. Lärosätena skulle också prioritera kurser inom den kompletterande pedagogiska utbildningen (KPU) för att förkorta studietiden. De kunde även ge sommarkurser som syftade till att stärka det livslånga lärandet inom ramen för satsningen.

29 lärosäten ingår i den här uppföljningen. Det fanns sammanlagt 37 810 registrerade studenter på dessa lärosäten sommaren 2021. Uppföljningen visar bland annat:

- Antalet studenter på sommarkurser ökade mellan 2019 och 2021. Antalet studenter var störst 2020 och har minskat 2021.
- Könsfördelningen bland studenterna på sommarkurser var 60 procent kvinnor och 40 procent män. Bland samtliga registrerade studenter vårterminen 2021 (terminen närmast innan sommarkurserna) var könsfördelningen 61 procent kvinnor och 39 procent män.
- Mellan åren 2019 och 2021 har andelen kvinnor och män ökat respektive minskat i samma grad, trots att andelen kvinnor var större än andelen män så har andelarna kvinnor och män utvecklats lika under åren 2019 till och med 2021.
- Antalet genomförda sommarkurser har ökat varje år sedan 2017. Sommaren 2021 genomfördes fler än 700 sommarkurser.
- Antalet lärarstudenter som studerade sommarkurser minskade med 1 080 studenter jämfört med 2020, jämfört med 2019 har däremot ökat med 610 studenter.
- Antalet studenter med en pågående lärarutbildning minskade 2021 jämfört med året innan, men har ökat jämfört med 2019.
- Antalet registrerade sommarstudenter på KPU har ökat tre år i rad och 2021 fanns 50 procent fler sommarstudenter på dessa kurser än 2019.
- 2021 genomfördes 97 unika sommarkurser inom utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK), 9 fler än året innan och 21 fler än 2019.
- 25 procent av studenterna på sommarkurser har tagit ut en examen för tio år sedan eller tidigare.
- Andelen studenter som klarat samtliga poäng på sommarkurser har sjunkit.

Uppföljningen indikerar att många studenter har använt sommarkurserna i det livslånga lärandet. Satsningen har även medfört att utbudet av kurser som kan ingå i en lärarexamen eller fungera som kompetensutveckling för lärare har ökat under den undersökta perioden. Vi har dock sett en minskning av antalet studenter på sommarkurser under 2021 som skulle kunna ses som en effekt av att restriktionerna som infördes i samband med pandemin började tas bort under sommaren 2021.

Inledning

Syfte

Regeringen gav 2017 elva lärosäten i uppdrag att från och med 2018 anordna fler relevanta sommarkurser.¹ I december 2019 utökades satsningen till att från och med 2020 omfatta 18 lärosäten och i april 2021 genomfördes en tillfällig utbyggnad av sommarkurserna under sommaren 2021, som omfattade 29 lärosäten. I regleringsbrevet för 2022 fick UKÄ i uppdrag att följa upp regeringens utökade satsningar på sommarkurser. Den här rapporten redovisar uppdraget att följa upp den utökade satsningen.²

I rapporten redovisar vi resultatet av den utökade satsningen med fokus på förändringar 2019–2021. I delar av uppföljningen presenterar vi utvecklingen för perioden 2016–2021. Vi analyserar om satsningen har gett resultat utifrån de syften som angavs i regeringens uppdrag till lärosätena.

Regeringens uppdrag till lärosätena

Regeringen angav i sitt uppdrag till elva lärosäten inför 2018³ att de huvudsakliga syftena med satsningen på sommarkurser var att främja mer effektiva studier, möjliggöra en snabbare väg till examen för studenter och att motverka lärarbristen. För att motverka lärarbristen skulle lärosätena i första hand anordna sommarkurser som kan ingå i en lärarexamen eller fungera som vidareutbildning för obehöriga lärare, samt möjliggöra kompetensutveckling för lärare. Kurser inom den utbildningsvetenskapliga kärnan, svenska som andraspråk och behörighetskompletterande kurser för idrottslärare skulle prioriteras. Lärosätena hade även utrymme att anordna andra sommarkurser som de själva bestämde.

Satsningen skulle enligt budgetpropositionen 2018 genomföras i två steg under 2018 och 2019. Lärosätena skulle tillföras totalt 38 miljoner kronor under 2018, och fullt utbyggd 2019 skulle satsningen innebära anslagshöjningar med sammanlagt 75 miljoner kronor.⁴ På grund av det parlamentariska läget efter valet 2018, som ledde till att övergångsregeringens budgetförslag för 2019 inte antogs av riksdagen, blev satsningen på sommarkurser förskjutet i förhållande till regeringens ursprungliga

¹ Regeringsbeslut U2017/04678/UH.

² Regeringsbeslut U2019/04118/UH.

³ Regeringsbeslut U2017/04678/UH.

⁴ Prop. 2017/18:1, utgiftsområde 16.

planer. Det andra steget i satsningen, som innebar anslagshöjningar med ytterligare 37 miljoner kronor, genomfördes i stället under 2020.⁵ I december 2019 beslutade regeringen om justeringar i satsningen, och gav ett utökat antal lärosäten i uppdrag att anordna fler sommarkurser från och med 2020.⁶

Enligt det nya uppdraget skulle lärosätena fortsätta prioritera kurser som möjliggör för lärarstudenter att snabbare nå examen samt för lärare att vidareutbilda och kompetensutveckla sig genom sommarkurser. Dessutom skulle lärosätena prioritera sommarkurser inom den kompletterande pedagogiska utbildningen (KPU) som leder till ämneslärarexamen, i syfte att förkorta studietiden. Även sommarkurser som stärker det livslånga lärandet kunde ges inom satsningen. Utöver dessa prioriteringar hade lärosätena fortfarande utrymme att använda medlen till andra sommarkurser. Fullt utbyggd innebär satsningen att lärosätenas takbelopp har höjts med totalt 75 miljoner kronor från och med 2020. Enligt regeringens beräkningar motsvarar tillskottet av resurser 1 000 helårsstudenter.⁷

Satsningar på sommarkurser under pandemin

De senaste åren har två tillfälliga utbyggnader av sommarkurser beslutats av regeringen mot bakgrund av coronapandemin och utvecklingen på arbetsmarknaden. Regeringen aviserade i vårändringsbudgeten för 2020⁸ om en utbyggnad av antalet platser på sommarkurserna samma sommar. Man ville möta en förväntad ökad efterfrågan på högskolestudier till följd av pandemin. Sommarkurserna skulle möjliggöra högre studietakt och därmed få fler studenter att läsa in en utbildning snabbare. Sommarkurserna skulle också ge studenter möjlighet att bredda sina studier.

Utbyggnaden avsåg även stimulera utvecklingen på arbetsmarknaden genom att möjliggöra kompetensutveckling och prova på-studier för personer som varslats eller permitterats från sina arbeten. Totalt omfattade satsningen anslagshöjningar till lärosätena med 127 miljoner kronor. Det motsvarar sammanlagt 6 000 platser på sommarkurser om 15 högskolepoäng fördelat på 27 lärosäten.⁹

I vårändringsbudgeten 2021¹⁰ aviserade regeringen om en tillfällig utbyggnad av sommarkurser för att möta det behov av utbildning som utvecklingen på arbetsmarknaden fört med sig. 130 miljoner kronor avsattes för 6 000 platser på sommarkurser fördelat på 29 lärosäten.¹¹

⁵ Prop. 2019/20:1, utg. omr. 16, tabell 5.13, s. 169.

⁶ Regeringsbeslut U2019/04118/UH.

⁷ Prop. 2019/20:1, utg. omr. 16, tabell 5.13, s. 169.

⁸ Prop. 2019/20:99.

⁹ Regeringskansliet (2022-06-03) www.regeringen.se/pressmeddelanden/2020/04/sa-har-foreslas-platser-fordelas-till-sommarkurser-och-basar/.

¹⁰ Prop. 2020/21:99.

¹¹ Regeringskansliet (2022-06-03) www.regeringen.se/pressmeddelanden/2021/04/sa-har-foreslas-sommarkursplatser-fordelas/.

Tidigare uppföljningar och analyser av sommarkurser

Det här är tredje gången som UKÄ följer upp satsningen på sommarkurser på uppdrag av regeringen.

I uppföljningen som publicerades 2021 redovisades utvecklingen på de 18 lärosäten som har haft i uppdrag att anordna fler sommarkurser sedan 2020 samt antalet studenter som använt sommarkurser som livslångt lärande 2016–2020. I uppföljningen intervjuades även representanter för 6 av lärosätena. Frågorna handlade om hur de genomförde sommarkurserna och hur studenterna använde sommarkurserna för sin examen.

I uppföljningen som publicerades 2020 analyserades resultaten av satsningen till och med 2019, med fokus på de syften som regeringen angav i uppdraget till lärosätena från och med 2018.¹² UKÄ drog slutsatsen att satsningen dittills hade gett önskade resultat, men att det var för tidigt att säga vilka effekter satsningen har gett på längre sikt.

Vi följde även upp resultaten av satsningen i en statistisk analys 2019. Analysen visade att fram till och med 2018 hade satsningen gett resultat enligt regeringens prioriterade syften, och att antalet studenter på sommarkurserna generellt hade ökat till följd av satsningen.¹³

Metod

Som underlag för den här uppföljningen använder vi statistiska uppgifter framtagna från SCB:s universitets- och högskoleregister på uppdrag av UKÄ. Registret innehåller bl.a. uppgifter från lärosätenas studieadministrativa system Ladok och det nationella antagningssystemet NyA som administreras av Universitets- och högskolerådet (UHR). Det registeruttag som ligger till grund för den här rapporten gjordes i april 2022

I satsningen ingick 29 lärosäten. Akademin för Ledarskap och teologi (Örebro teologiska högskola) är inte anslutna till det studieadministrativa systemet Ladok eller det nationella antagningssystemet vilket medför att det saknas tillräckliga uppgifter i universitets- och högskoleregistret för en uppföljning. Akademin för Ledarskap och teologi (Örebro teologiska högskola) ingår därför inte i analysen. I vårändringsbudgeten för 2021 gavs Akademi för Ledarskap och Teologi 0,5 miljoner kronor att anordna 24 platser på sommarkurser under 2021.

De statistiska uppgifterna är hämtade från SCB:s universitets- och högskoleregister och har samlats in på uppdrag av UKÄ. För att ge en så heltäckande bild som möjligt, använder vi i den här rapporten två olika statistiska modeller för att redovisa uppgifter om sommarkurser. Modellerna bygger på olika metoder för att identifiera sommarkursregistreringar, och resultatet skiljer sig något beroende på vilken modell

¹² *Uppföljning av sommarkurser. Redovisning av ett regeringsuppdrag. Rapport 2020:10, UKÄ.*

¹³ *Satsning på sommarkurser har gett effekt. Statistisk analys 2019-06-18/8, UKÄ.*

som används. Det betyder att uppgifter kan skiljas åt i tabeller och diagram som baserats på olika modeller eftersom uppgifterna i de två modellerna skiljer sig åt.

Vi använder huvudsakligen den modell som kallas datummodellen. I texten beskriver vi vilken modell de redovisade uppgifterna baseras på. Modellerna framgår översiktligt av tabell 1 och förklaras mer utförligt i bilagan till rapporten.

Tabell 1. Översikt över de två statistiska modeller som UKÄ använder för uppföljning av sommarkurser.

	Datummodellen	Sökandemodellen
Metod	Bygger på uppgifter om vilka datum som kursen genomfördes , där studenten har varit registrerad. Tidsintervallet för sommarkurser är juni–augusti.	Bygger på uppgifter om vilken sommarkurs en student har sökt via det nationella antagnings-systemet , där sommarkurser har en egen antagningsomgång, och där studenten därefter har varit registrerad samma år.
Tidsperiod	Modellen möjliggör endast uppföljning av åren 2019 och 2021 . Skälet är att information om datummärkning av kursregistreringar inte fanns tillgänglig innan dess.	Modellen möjliggör uppföljning flera år bakåt i tiden. Den här rapporten redovisar uppgifter för åren 2016–2021 .
Övrigt	Modellen inkluderar även sommarkurser som studenter har sökt utanför det nationella antagningssystemet.	Modellen inkluderar bara de sommarkurser som studenter har sökt via det nationella antagningssystemet.

Resultat

I det här kapitlet redovisar vi utvecklingen på 28 av de 29 lärosäten¹⁴ (se bilaga) som har haft i uppdrag att anordna fler sommarkurser sedan 2020. Fokus ligger på sommarkurserna som anordnades 2021 och utvecklingen jämfört med tidigare år. Inledningsvis presenterar vi huvudsakligen förändringar 2019–2021. Därefter redovisar vi utvecklingen av antalet studenter som kan tänkas ha använt sommarkurser som livslångt lärande 2016–2021.

Utvecklingen på lärosäten med uppdrag att anordna fler sommarkurser

Elva lärosäten hade uppdraget att anordna fler sommarkurser från och med 2018. Från och med 2020 utökade regeringen satsningen till att omfatta ytterligare sju lärosäten och från och med 2021 ökade antalet ytterligare med elva lärosäten till totalt 29 (se bilaga).

Tabell 2 visar en översikt över de lärosäten som ingår i den här uppföljningen och från vilket år de haft i uppdrag att anordna fler sommarkurser utifrån regeringens prioriteringar. I tabellen finns även markerat vilka av dessa lärosäten som hade i uppdrag att bygga ut antalet sommarkursplatser 2020 med anledning av coronapandemin.

¹⁴ Det saknas detaljerade uppgifter för Akademi för Ledarskap och Teologi i universitets- och högskoleregistret, och vi kan därför inte följa upp lärosätet med den här metoden. I vårandringsbudgeten för 2021 gavs Akademi för Ledarskap och Teologi medel att anordna 24 platser på sommarkurser under 2021

Utvecklingen av antalet studenter på sommarkurser

Antalet studenter på sommarkurser minskade sommaren 2021

I det här avsnittet använder vi den datubaserade modellen (se metodbilagan för en närmare beskrivning) för att identifiera registreringar på sommarkurser.

Av de 29 lärosäten som har haft i uppdrag att anordna fler sommarkurser saknas detaljerade uppgifter för Akademi för Ledarskap och Teologi (Örebro Teologiska Högskola), vi talar därför i fortsättningen om uppgifter för 28 lärosäten som har haft i uppdrag att anordna fler sommarkurser. På dessa lärosäten fanns sommaren 2021 sammanlagt 37 810 registrerade studenter. Det innebär att merparten av de totalt 43 880 sommarkursstudenterna 2021 studerade på något av de lärosäten som ingår i uppföljningen. Könsfördelningen bland studenterna var 60 procent kvinnor och 40 procent män.

De 28 lärosätena hade 6 070 sommarstudenter färre under 2021 än under 2020 (en minskning med 14 procent). Jämfört med 2019 har antalet sommarkursstudenter ökat med 13 340 sommarstudenter (se tabell 3).

Tabell 3. Antal studenter på sommarkurser per lärosäte 2019–2021 (avrundat till närmaste tiotal), förändringen i procent (beräknat på ej avrundade värden) mellan åren 2020. Andelen kvinnor och män i procent 2021. Uppgifter framtagna med datummodellen.

Lärosäte	2019	2020	2021	Förändring 2020–2021 (%)	Kvinnor/män 2021 (%)
Akademi för Ledarskap och Teologi - Örebro Teologiska Högskola ²¹	-	-	-	-	-
Blekinge tekniska högskola	180	360	680	89	41/59
Chalmers tekniska högskola	300	660	570	-13	34/66
Enskilda högskolan Stockholm	0	150	150	0	71/29
Gymnastik- och idrottshögskolan	0	80	120	51	59/41
Göteborgs universitet	2 510	5 570	5 530	-1	62/38
Högskolan Dalarna	280	410	190	-54	68/32
Högskolan i Borås	740	2 030	1 980	-2	55/45
Högskolan i Gävle	310	340	520	50	56/44
Högskolan i Halmstad	260	700	340	-51	65/35
Högskolan i Skövde	560	970	1 240	27	50/50
Högskolan Kristianstad	610	670	890	31	66/34
Högskolan Väst	420	580	700	22	34/66
Karlstads universitet	490	840	510	-39	55/45
Konstfack	20	40	40	-3	84/16
Kungl. Konsthögskolan	60	80	60	-25	61/39
Linköpings universitet	1 500	2 590	2 330	-10	51/49
Linnéuniversitetet	4 430	9 180	5 470	-40	67/33
Luleå tekniska universitet	40	300	610	101	42/58
Lunds universitet	2 020	3 680	3 810	4	63/37
Malmö universitet	190	240	420	75	78/22
Mittuniversitetet	3 460	5 360	4 410	-18	70/30
Mälardalens universitet	760	1 230	660	-46	58/42
Sophiahemmet högskola	120	190	40	-82	86/14
Stockholms universitet	3 690	9 000	7 680	-15	57/43
Sveriges lantbruksuniversitet	340	350	640	84	66/34
Umeå universitet	1 540	1 840	1 780	-3	56/44
Uppsala universitet	2 580	5 370	4 010	-25	52/48
Örebro universitet	290	420	430	2	40/60
Totalsumma	24 470	43 880	37 810	-14	60/40
Sommarstudenter på lärosäten som inte ingår i uppföljningen	1 140	1 000	1 360	36	40/60
Samtliga sommarstudenter	25 600	44 880	39 160	-13	59/41

Antalet sommarstudenter ökade på 11 lärosäten och minskade på 15 lärosäten under 2021, jämfört med 2020. Jämfört med 2019 ökade antalet studenter på 24 lärosäten och minskade på 3.

²¹ Uppgifter saknas

Sommaren 2020 var antalet sommarstudenter som flest med 43 880 studenter, och under 2021 minskade antalet till 37 810. Det motsvarar en minskning med 14 procent. Jämfört med sommaren 2019 var sommarstudenterna däremot 55 procent fler sommaren 2021. De lärosäten som *inte* haft i uppdrag att anordna fler sommarkurser inom satsningen har en annorlunda utveckling. Antalet sommarstudenter där minskade under 2020, men ökade med 17 procent under 2021. Jämfört med 2019 blir ökningen 19 procent. Dessa lärosäten omfattar dock en mycket liten del av samtliga sommarkurser och små ökningarna ger därför stora procentuella förändringar.

Den stora majoriteten av studenterna på de 28 lärosätena som vi har detaljerat uppgifter om studerade på distans. År 2021 var 86 procent av sommarstudenterna registrerade på distans. Det är en högre andel än både 2019 och 2020 när 65 respektive 82 procent av sommarstudenterna var registrerade på distanskurser. På flera lärosäten, däribland Blekinge tekniska högskola och Högskolan Dalarna, var nästan samtliga studenter registrerade på sommarkurser på distans. På två lärosäten, Gymnastik- och idrottshögskolan och Kungl. Konsthögskolan, var samtliga studenter registrerade på campuskurser.

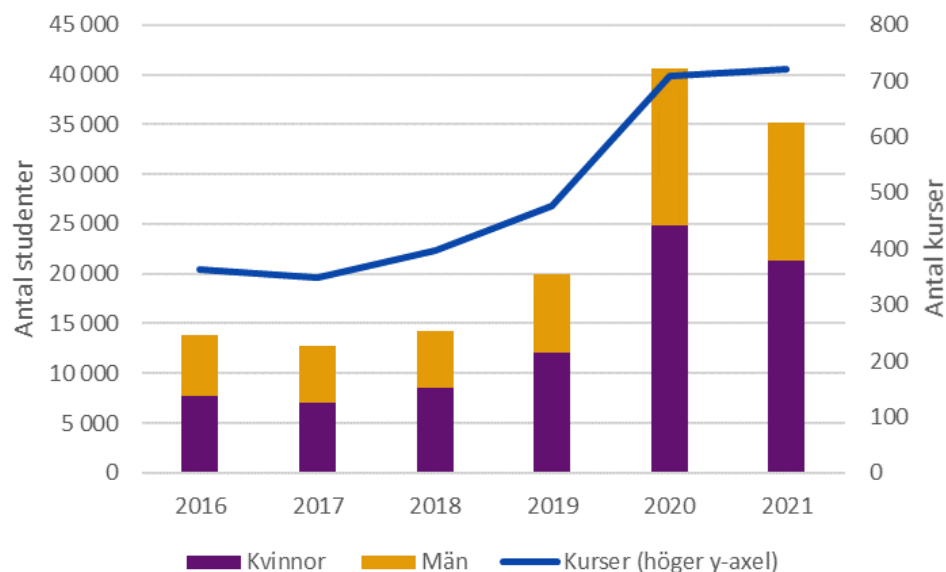
Antalet studenter på sommarkurser minskade under 2021

I det här avsnittet använder vi sökandemodellen för att visa utvecklingen av antalet registrerade studenter på sommarkurser på de berörda lärosätena sedan 2016. Sommarkursregistreringar på Kungl. Konsthögskolan ingår inte i underlaget eftersom deras sommarkurser söks utanför det nationella antagningssystemet för högskolan (NyA) under denna perioden.

Under hela perioden har majoriteten av de genomförda sommarkurserna och de registrerade studenterna funnits på lärosätena som haft i uppdrag att anordna fler sommarkurser. År 2021 fanns 98 procent av det totala antalet sommarkurser, och 97 procent av de registrerade studenterna, på något av dessa lärosäten.

Mellan 2016 och 2017 minskade antalet sommarkursstudenter. Från och med 2018, när satsningen på sommarkurser inleddes och under 2019 och 2020 ökade antalet studenter relativt kraftigt. Sommaren 2021 minskade antalet studenter med 5 440 jämfört med sommaren 2020 (se figur 1).

Figur 1. Antal registrerade studenter på sommarkurser på berörda lärosäten, fördelat på kvinnor och män, och antal genomförda sommarkurser, 2016–2021. Antalet sommarkurser visas på höger y-axel. Uppgifter framtagna med sökandemodellen.

Som figur 1 visar, kulminerade antalet studenter på sommarkurser 2020 för att minska under 2021. Mellan 2016 och 2021 ökade det sammantagna antalet studenter vid lärosätena som ingår i uppföljningen från 13 900 till 35 170, dvs. antalet sommarstudenter blev 2,5 gånger så stort. 2021 var andelen kvinnor vid de 28 lärosätenas sommarkurser 61 procent, andelen män var 39 procent. Könsfördelning är densamma som för samtliga registrerade studenter vårterminen 2021. Den största relativ ökning av antalet sommarkursstudenter 2016–2021 hade Högskolan i Borås, följt av Högskolan i Halmstad och Linköpings universitet. Störst ökning i absoluta tal under perioden, med 4 860 studenter, hade Stockholms universitet, som även hade ett stort antal studenter på sommarkurser redan 2016. För fler uppgifter om antalet sommarkursstudenter per lärosäte 2016–2021, se excelbilagan till rapporten.

Det finns vissa skillnader beroende på vilken statistisk modell som används för att identifiera registreringar på sommarkurser. Den datubaserade modellen visar att det fanns drygt 2 600 fler studenter på berörda lärosäten sommaren 2021, jämfört med vad sökandemodellen visar. Båda modellerna visar dock att det har skett en minskning, motsvarande ungefär 14 procent, av antalet sommarkursstudenter mellan 2020 och 2021. Båda modellerna visar även att en övervägande majoritet av studenterna på sommarkurser har studerat på något av lärosätena som ingår i uppföljningen. Enligt sökandemodellen, som möjliggör uppföljning över längre tid, så har detta varit fallet under hela perioden 2016–2021.

Utvecklingen av antalet studenter inom målgrupper för satsningen

I det här avsnittet återgår vi till att använda datummodellen för att presentera statistiska uppgifter. Här redovisar vi uppgifter om tre grupper av studenter ingår i målgrupperna för satsningen på sommarkurser:

- studenter som studerade på ett lärarprogram samma år som de studerade sommarkurser
- studenter som tidigare har studerat huvudsakligen inom studieinriktningen pedagogik och lärarutbildning
- studenter som hade avlagt en lärarexamen innan de studerade sommarkurser

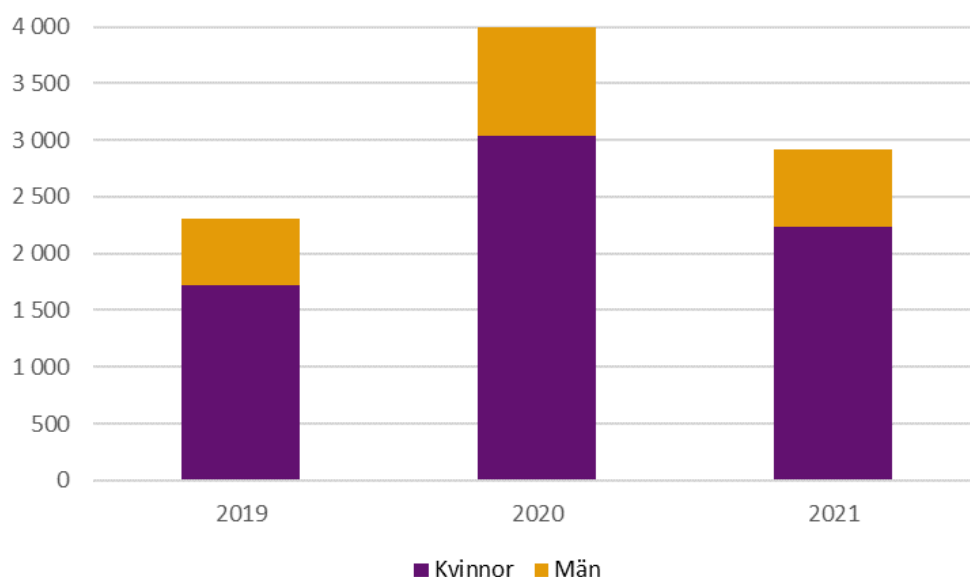
Många lärarstudenter läser även på sommaren

Här undersöker vi om fler studenter som samma år var registrerade på en lärarutbildning valde att läsa sommarkurser. Med studenter på lärarutbildning avser vi studenter som hade majoriteten av sina registrerade högskolepoäng under det aktuella året på något av programmen mot förskollärarexamen, grundlärarexamen, ämneslärarexamen, yrkeslärarexamen eller äldre lärarexamen.

År 2021 var det 2 920 lärarstudenter som studerade sommarkurser på något av de 28 lärosätena (se figur 2). Det är en minskning med 1 080 studenter jämfört med året innan, men en ökning med 610 studenter sedan 2019. Lärarstudenterna utgjorde knappt 8 procent av samtliga sommarkursstudenter på dessa lärosäten 2021, en procentenhet lägre året innan. Andelen studenter på lärarutbildning utgjorde 11 procent av samtliga registrerade studenter i högskolan höstterminen 2021, vilket betyder att andelen lärarstudenter på sommarkurser är något lägre än genomsnittet. De flesta lärarstudenter registrerade på sommarkurser, 1 490 studenter, studerade mot en ämneslärarexamen. Könsfördelningen bland lärarstudenterna som läste sommarkurser var 77 procent kvinnor och 23 procent män. Under vårterminen 2021 var könsfördelningen bland lärarstudenter 75 procent kvinnor och 25 procent män. I gruppen lärarstudenter är andelen kvinnor som sökt sommarkurser något högre än bland lärarstudenterna under vårterminen.

Flest lärarstudenter läste sommarkurser inom utbildningsvetenskap/didaktik allmänt (470 studenter) följt av litteraturvetenskap (380 studenter) och svenska som andraspråk (350 studenter).

Figur 2. Antal lärarstudenter som läste sommarkurser på berörda lärosäten, fördelat på kvinnor och män, 2019–2021. Uppgifter framtagna med datummodellen.

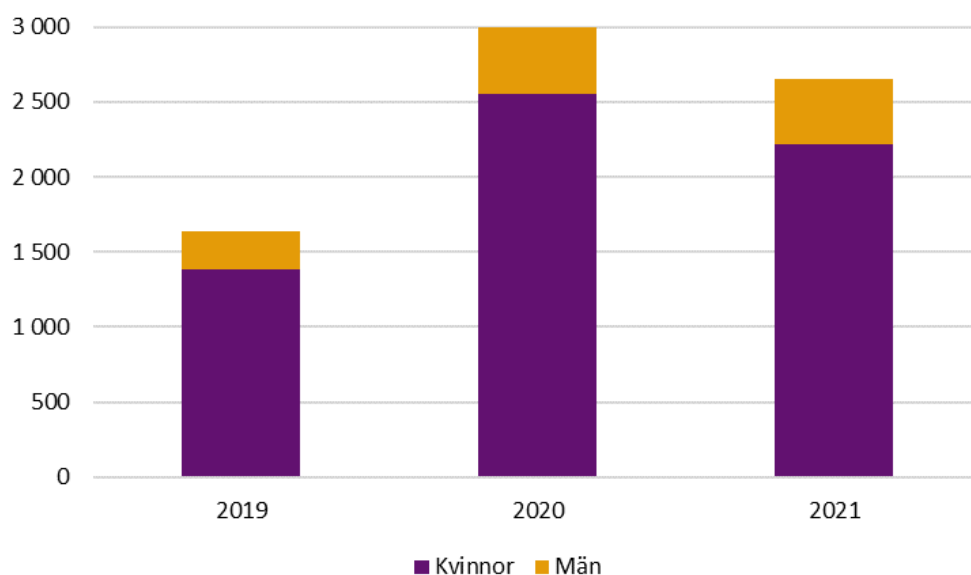

Antalet studenter med tidigare lärarstudier registrerade på sommarkurser minskar

I det här avsnittet redovisar vi antalet studenter som tidigare huvudsakligen studerat på lärarutbildning och även läste sommarkurser. Studentgruppen definieras som de studenter som hade merparten av sina tidigare avklarade högskolepoäng inom inriktningen pedagogik och lärarutbildning.

Gruppen överlappar delvis med studentgruppen som beskrevs i avsnittet innan. En skillnad mellan grupperna är att inte alla studenter med tidigare lärarstudier har varit registrerade på lärarutbildningen under samma år som de läste sommarkurser. En annan skillnad är att studenter med pågående lärarstudier inte behöver ha avklarade lärarstudier sedan tidigare. Gruppen överlappar även delvis med studentgruppen som har en tidigare lärarexamen, som beskrivs i ett kommande avsnitt. Av studenterna på sommarkurser med tidigare avklarade lärarstudier 2021 var det 530 personer, eller 20 procent, som hade tagit ut någon form av lärarexamen.

Figur 3. Antal sommarkursstudenter på berörda lärosäten som tidigare huvudsakligen studerat på lärarutbildning, fördelat på kvinnor och män, 2019–2021. Uppgifter framtagna med datummodellen.

År 2021 deltog 2 650 studenter som tidigare huvudsakligen studerat på lärarutbildning, på sommarkurser (se figur 3). Det motsvarar 7 procent av det totala antalet sommarkursstudenter på de 28 lärosätena och är samma andel som året innan. I antal studenter var det däremot en minskning med 350 personer jämfört med 2020 men en ökning med 1 010 personer jämfört med 2019. Av studenterna i den här gruppen var 84 procent kvinnor och 16 procent män.

De vanligaste ämnesgrupperna var litteraturvetenskap (340 studenter), följt av svenska som andraspråk (320 studenter) och utbildningsvetenskap teoretiska ämnen (190 studenter). De två förstnämnda var även de vanligaste ämnesgrupperna året innan.

Studenter med lärarexamen

I det här avsnittet undersöker vi hur många studenter som hade en lärarexamen sedan tidigare när de läste sommarkurser.

Studentgruppen definieras som de studenter som, före registreringen på sommarkurser har avlagt antingen en förskollärarexamen, grundlärarexamen, yrkeslärarexamen, ämneslärarexamen, lärarexamen eller annan äldre yrkesexamen inom lärarutbildningen. Gruppen överlappar delvis med gruppen som tidigare har studerat huvudsakligen på lärarutbildningen. En skillnad mellan gruppen med lärarexamen och de andra två grupperna, är att inte alla i de andra grupperna har tagit ut en lärarexamen.

År 2021 var det 1 370 studenter med lärarexamen som läste sommarkurser på de 28 lärosätena (se figur 4). Det var en minskning med 60 studenter jämfört med 2020. Könsfördelningen var 78 procent kvinnor och 22 procent män, samma som året innan.

Andelen studenter med lärarexamen av samtliga sommarstudenter på berörda lärosäten 2021 var 4 procent.

Figur 4. Antal studenter på sommarkurser på berörda lärosäten, som hade en lärarexamen sedan tidigare, fördelat på kvinnor och män, 2019–2021. Uppgifter framtagna med datummodellen.

Bland sommarstudenter med en lärarexamen hade 520 personer, eller 38 procent, en äldre lärarexamen, dvs. någon av de lärarexamina som fanns i examensordningen före lärarutbildningens reformering 2011. Oavsett typ av lärarexamen hade över hälften avlagt sin examen inom de senaste sju läsåren innan de läste sommarkurser 2021, och 15 procent tog ut sin lärarexamen vårterminen 2021.

De vanligaste sommarkursämnen för studenter med lärarexamen var svenska som andraspråk (180 studenter), litteraturvetenskap (140 studenter) och utbildningsvetenskap teoretiska ämnen (110 studenter). Svenska som andraspråk har varit det vanligaste sommarkursämnet 2019, 2020 och 2021.

Sommarkurser inom KPU

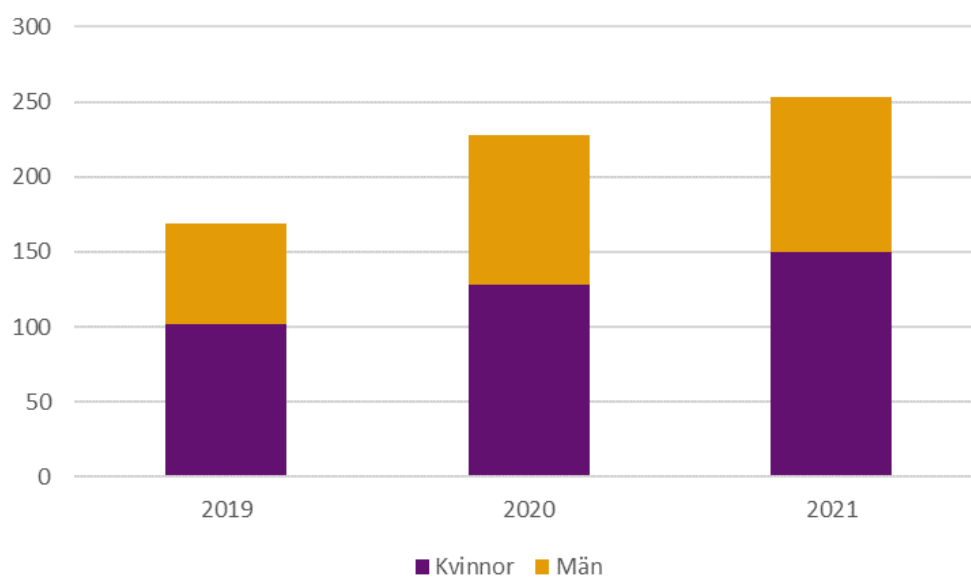
En del av uppdraget i den utökade satsningen på sommarkurser var att lärosätena skulle anordna sommarkurser inom kompletterande pedagogisk utbildning (KPU). KPU leder till ämneslärarexamen och omfattar 90 högskolepoäng, varav 60 högskolepoäng i den utbildningsvetenskapliga kärnan, och verksamhetsförlagd utbildning. KPU kan läsas av studenter som har tidigare högskolestudier i ett eller flera ämnen som undervisas i skolan.

Fler studenter läser KPU under sommaren

Här redovisar vi antalet studenter som var registrerade på en kurs inom KPU sommaren 2019, 2020 och 2021. En registrering inom KPU definieras som en registrering på ämneslärarprogrammet som omfattar 90 högskolepoäng.

Antalet studenter inom KPU sommaren 2021 var 250, en ökning med 30 studenter jämfört med året innan (se figur 5). Det motsvarar en ökning med 11 procent. Könsfördelningen bland studenterna 2021 var 59 procent kvinnor och 41 procent män. Under sommaren 2021 genomfördes 12 unika KPU-kurser vilket var färre än 2019 och 2020, när 14 respektive 15 kurser genomfördes.

Figur 5. Antal registrerade studenter på KPU på berörda lärosäten sommaren 2019–2021, fördelat på kvinnor och män. Uppgifter framtagna med datummodellen.

De lärosäten som hade registrerade studenter inom KPU på sommaren alla tre åren var Göteborgs universitet, Mittuniversitetet, Mälardalens högskola och Uppsala universitet. Högskolan i Halmstad har en nyinrättad KPU med 80 platser som enligt lärosätets årsredovisning haft en snabbare studietakt och studier på sommaren. Under 2021 valde 59 av studenterna vid Högskolan i Halmstad att läsa KPU under sommaren. Mälardalens universitet och Uppsala universitet var de lärosäten som under sommaren 2021 hade flest KPU-studenter, av de lärosäten som tog del av satsningen.

I sammanhanget kan nämnas att det även fanns 100 registrerade KPU-studenter sommaren 2021 på Kungl. Tekniska högskolan, som inte tagit del av regeringens utökade satsning.

Sommarkurser inom relevanta ämnen för satsningen

Enligt uppdraget skulle lärosätena särskilt prioritera kurser inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK), svenska som andraspråk och behörighetskompletterande kurser för att öka antalet idrottslärare. Här undersöker vi närmare utvecklingen av sommarkurser som är relevanta för regeringens prioriteringar.

Först redovisar vi utvecklingen på de 28 lärosätena av sommarkurser som tillhör någon av ämnesgrupperna:

- utbildningsvetenskap
- svenska som andraspråk
- pedagogik
- idrott/idrottsvetenskap, där kurserna kan vara behörighetsgivande eller på annat sätt relevanta för idrottslärare.

Det kan finnas kurser inom andra ämnesgrupper som är relevanta för en lärarexamen. Urvalet är främst tänkt att ge en översiktlig bild av kurser som är relevanta för uppdraget.

Fler sommarkurser inom relevanta ämnen

Här redovisar vi förändringarna 2019–2021. För uppgifter om utvecklingen innan dess, se rapporten *Uppföljning av sommarkurser – redovisning av ett regeringsuppdrag*, UKÄ 2020:10.

Totalt genomfördes 97 unika sommarkurser inom dessa ämnesgrupper på de 28 lärosätena 2021. Det var en ökning med 23 kurser jämfört med 2019. Tabell 4 ger en översikt av antalet kurser inom respektive ämnesgrupp.

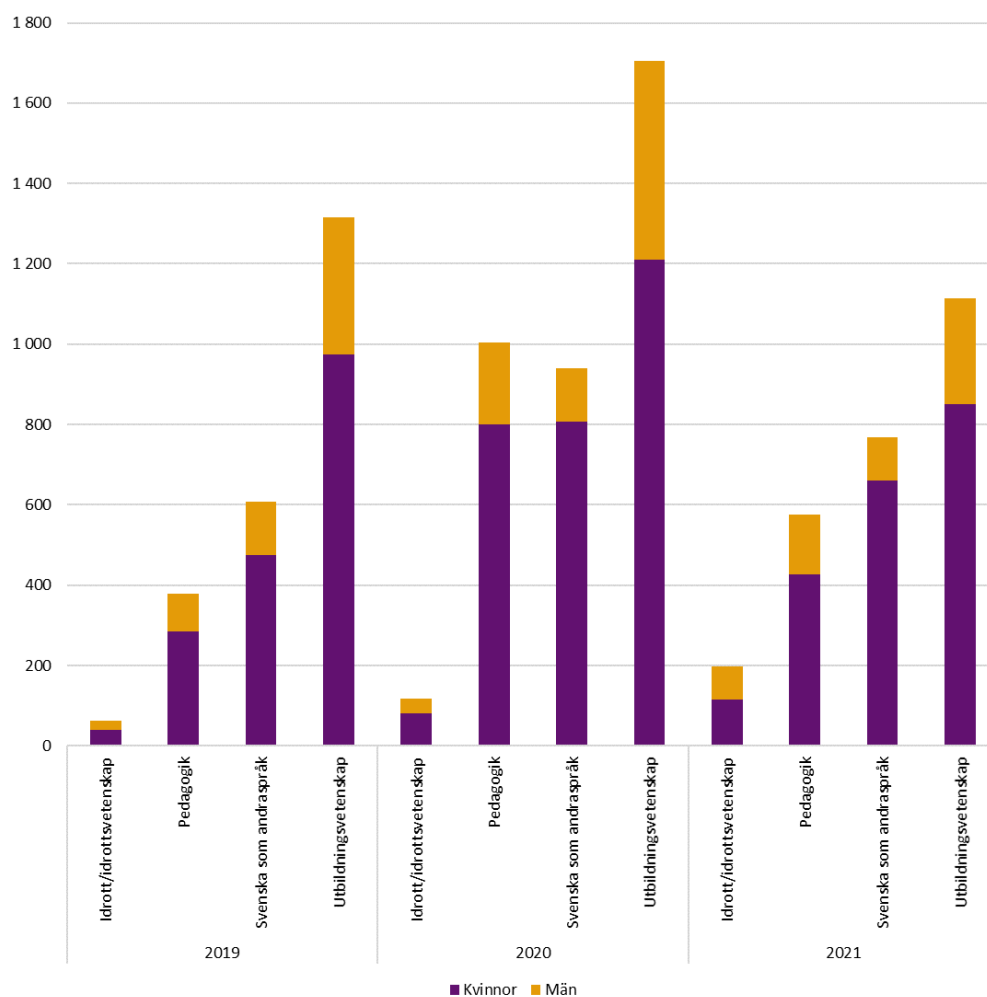
Tabell 4. Antal genomförda sommarkurser på berörda lärosäten per ämnesgrupp, inom ett urval av ämnesgrupper som är relevanta för satsningen. De tre ämnesgrupperna inom ämnet utbildningsvetenskap redovisas var för sig. Uppgifter framtagna med datummodellen.

Ämnesgrupp	2019	2020	2021
Idrott/idrottsvetenskap	2	6	9
Pedagogik	10	13	10
Svenska som andraspråk	13	16	19
Utbildningsvetenskap praktisk-estetiska ämnen	5	7	11
Utbildningsvetenskap teoretiska ämnen	11	10	14
Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt	33	33	34
Totalt antal kurser	74	85	97

Av kurserna inom relevanta ämnesgrupper var 12 stycken KPU-kurser, med sammanlagt 250 registrerade studenter. De ingick även i sammanställningen i avsnittet innan som handlade om KPU.

Sammanlagt 2 660 studenter läste sommarkurser inom ämnesgrupperna, vilket var en minskning med 1 110 studenter, eller 29 procent, jämfört med året innan. Jämfört med 2019 har antalet studenter ökat med 290. Av studenterna var 77 procent kvinnor och 23 procent män, vilket är samma könsfördelning som året innan.

Figur 6. Antal studenter på sommarkurser inom ämnesgrupperna utbildningsvetenskap, svenska som andraspråk, pedagogik och idrottsvetenskap, fördelat på kvinnor och män, 2019–2021. Uppgifter framtagna med datummodellen.

En minskning av antalet studenter inom utbildningsvetenskap

Sommarkurser i ämnet utbildningsvetenskap kan ingå i en lärarexamen och användas som vidareutbildning för verksamma lärare. År 2021 genomförde de berörda lärosätena sammanlagt 59 sommarkurser inom utbildningsvetenskap, vilket var nio fler än året innan. Sammanlagt var 1 090 studenter registrerade på kurserna i

utbildningsvetenskap, vilket var en minskning med 600 studenter jämfört med 2020 (se figur 6). Av studenterna var 76 procent kvinnor och 24 procent män.

Fler kurser inom svenska som andraspråk

År 2021 genomfördes 19 sommarkurser i svenska som andraspråk, vilket är tre fler än 2020. Sammanlagt 770 studenter läste sommarkurser inom svenska som andraspråk, vilket var en minskning med 170 studenter, eller 32 procent, jämfört med 2020. Jämfört med 2019 har antalet studenter ökat med 160. Av studenterna 2021 var 86 procent kvinnor och 14 procent män.

Antalet studenter inom idrottsvetenskap ökar stadigt

För att få fler behöriga lärare inom ämnet idrott och hälsa ville regeringen att lärosätena satsade på sommarkurser som är behörighetsgivande för idrottslärare, och då kan idrottsvetenskap vara en av de relevanta ämnesgrupperna att följa. Inom idrottsvetenskap har både antalet studenter och kurser ökat under 2020 och 2021. År 2021 genomfördes nio sommarkurser på de 28 lärosätena, vilket är tre kurser fler än året innan och sju fler än 2019. Antalet studenter var 200, en ökning med 80 studenter jämfört med 2020. På sommarkurser inom idrottsvetenskap utgjorde kvinnorna 58 procent och männen 42 procent av studenterna. 20 studenter studerade på ett lärarprogram under samma år som sommarkursen.

Fler kurser och studenter inom utbildningsvetenskap teoretiska ämnen

Det genomfördes även 14 sommarkurser i utbildningsvetenskap teoretiska ämnen på de 28 lärosätena, vilket var en ökning med fyra kurser jämfört med året innan. Antalet studenter var 410, en ökning med 140 studenter jämfört med 2020. På sommarkurser i utbildningsvetenskap teoretiska ämnen utgjorde kvinnorna 83 procent och männen 17 procent av studenterna. 110 studenter studerade på ett lärarprogram under samma år som sommarkursen.

Sommarkurser som syftar till livslångt lärande

Livslångt lärande i högskolan kan definieras på olika sätt. I den här rapporten använder vi följande variabler i statistiken för att försöka identifiera de studenter som kan ha använt sommarkurser som livslångt lärande:

- studenterna med tidigare examen från högskolan
- studenternas ålder
- studenterna som läser sommarkurser på avancerad nivå

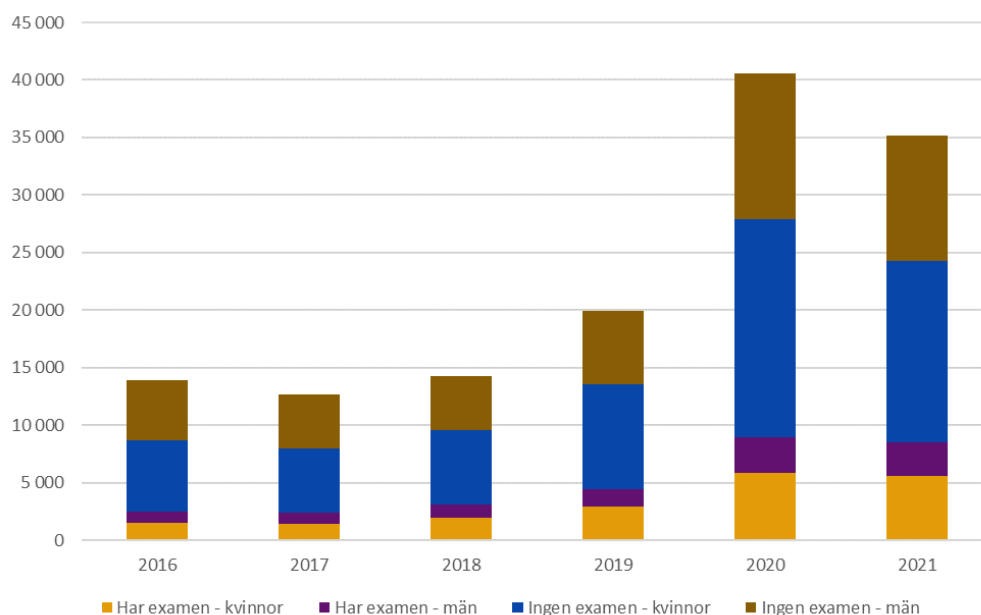
Här använder vi sökandemodellen (se metodbilaga) för att göra en statistisk uppföljning av antalet studenter som kan ha läst sommarkurser som livslångt lärande ur ett längre tidsperspektiv.

Andelen studenter som har en examen på sommarkurser

Här redovisar vi utvecklingen över tid av studenter som har en tidigare examen från högskolan, och som har studerat sommarkurser på de lärosäten som berörs av satsningen. Den tidigare examen ska ha avlagts innan registreringen på sommarkursen under det aktuella året. Om samma individ har tagit ut både en yrkesexamen och en generell examen, är det uppgiften om yrkesexamen som räknas. Därefter räknas den senast uttagna examen.

Av de 35 170 studenterna (enligt sökandemodellen) på berörda lärosäten hade 8 550 avlagt en examen på högskolenivå innan de var registrerade på en sommarkurs 2021 (se figur 7). Av dem var 66 procent kvinnor och 34 procent män. Studenter med tidigare examen motsvarade 24 procent av sommarkursstudenterna på de berörda lärosätena 2021. Andelen examinerade som läser sommarkurser har ökat sedan 2016, när den var 18 procent. År 2018, när satsningen på sommarkurser inleddes, ökade andelen till 22 procent (19 procent året innan). Andelen har sedan legat på 22 procent fram till 2021, när den steg till 24 procent.

Figur 7. Antal studenter på sommarkurser på berörda lärosäten, fördelat på om de hade avlagt examen innan registrering på sommarkurser samma år, samt på kvinnor och män, 2016–2021. Uppgifter framtagna med sökandemodellen.

Av sommarkursstudenterna med tidigare examen 2021 var det 2 460 personer, eller 29 procent, som hade avlagt sin examen under läsåret 2020/21. Motsvarande andel 2020 var 28 procent.

Den vanligaste tidigare examen bland sommarkursstudenterna 2021 var en generell kandidatexamen. 3 170 studenter hade avlagt en sådan examen. Det vanligaste huvudområdet för kandidatexamen var företagsekonomi. Generell kandidatexamen har varit den vanligaste tidigare avlagda examen bland sommarkursstudenter under hela tidsperioden från 2016.

Näst vanligaste examen 2021 var en äldre lärarexamen (som sedan 2011 är ersatt av fyra separata lärarexamina). 780 studenter hade avlagt en sådan examen. Lärarexamen har varit näst vanligast bland sommarkursstudenterna sedan 2016, och antalet studenter med en sådan examen har ökat sedan 2018. Läs mer om sommarkursstudenter med lärarexamen i tidigare avsnitt.

Studenter med examen studerar oftare sommarkurser på avancerad nivå

Bland studenterna med tidigare avlagd examen var det 580 studenter, 7 procent, som läste sommarkurser på avancerad nivå. Andelen har de senaste fem åren pendlat mellan 5 och 7 procent. Studenter utan examen har i betydligt mindre utsträckning läst sommarkurser på avancerad nivå och motsvarande andel hos dem var 2 procent. Andelen har ökat då den de senaste tre åren varit cirka 1 procent.

Studenter som läser sommarkurser lång tid efter avlagd examen

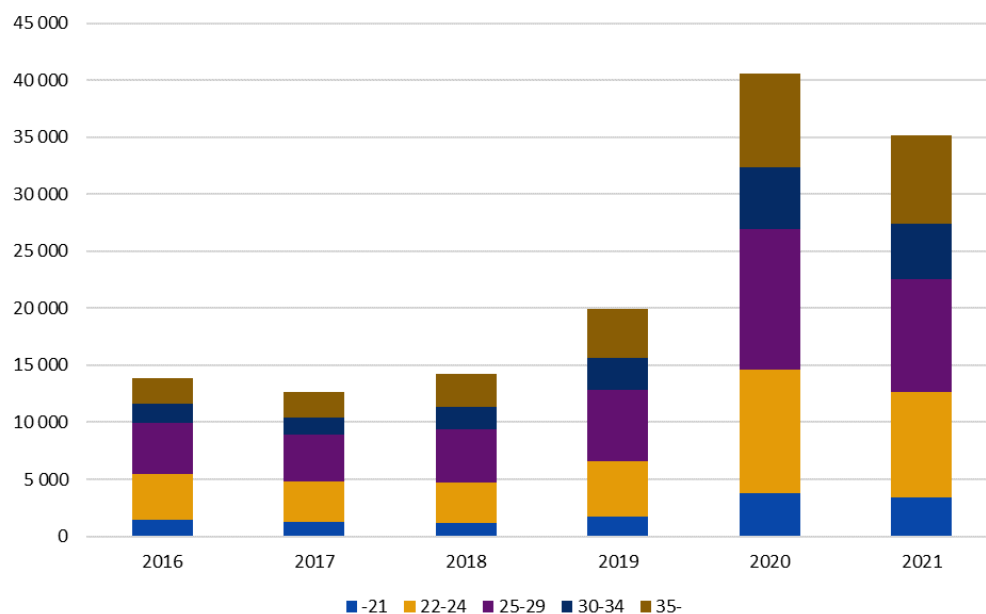
Att studera sommarkurser en längre tid efter att man har tagit examen, kan tyda på att de examinerade studenterna använder sommarkurser som livslångt lärande. År 2021 hade 2 180 studenter på sommarkurser avlagt examen för tio år sedan eller mer, dvs. läsåret 2011/12 och tidigare. Det är en ökning med 50 studenter och ett fördubblat antal jämfört med 2019. Den vanligaste examen bland de studenterna 2021 var en lärarexamen.

Studenterna som tog examen för tio år sedan eller mer utgjorde 25 procent av alla examinerade studenter som läste sommarkurser 2021. Det är en procentenhet högre än 2019 och 2020.

Allt fler äldre studenter på sommarkurser

Här undersöker vi utvecklingen av sommarkursstudenternas ålder över tid, och fokuserar på studentgruppen som var 35 år eller äldre när de läste sommarkurser. Vi använder sökandemodellen i det här avsnittet.

Figur 8. Åldersfördelningen bland studenter på sommarkurser på de lärosäten som berördes av satsningen, 2016–2021. Uppgifter framtagna med sökandemodellen.

År 2021 var det 7 790 studenter som var över 35 år när de studerade på sommarkurser, vilket motsvarar 22 procent av samtliga sommarkursstudenter på de berörda lärosätena (se figur 8). Mellan 2019 och 2020 minskade andelen studenter i gruppen 35 år eller äldre från 22 till 20 procent. Under 2021 har den ökat igen, tillsammans med andelen studenter mellan 30 och 34 år. Andelen studenter 35 år eller äldre på sommarkurser har gradvis ökat – 2016 utgjorde de bara 16 procent av studenterna på de 29 lärosätena.

I åldersgruppen 35 år eller äldre läste 5 procent sommarkurser på avancerad nivå 2021, vilket var en procentenhet högre än året innan. 48 procent av studenterna i åldersgruppen hade sedan tidigare en examen från högskolan, en ökning med 2 procentenheter jämfört med 2020 och 4 procentenheter jämfört med 2019.

Medianåldern på sommarkursstudenterna på de lärosäten som berördes av satsningen var 26 år under 2021, samma som 2019 och 2020.

Sommarkursstudenternas åldersfördelning 2019–2021 på samtliga lärosäten presenteras närmare i den statistiska analysen *Fler studenter på sommarkurser under pandemin*²². Där framgår att jämfört med alla studenter i högskolan, så är det en lägre

²² Publicerad 2021-05-18, reg.nr 111-067-20

andel yngre studenter (21 år eller yngre) som läser på sommaren, medan åldersgruppen 25–29 år är betydligt större. Andelen studenter som var 30 år eller äldre var i stort sett densamma i båda grupperna.

Studenternas prestationer på sommarkurser över tid

I det här avsnittet följer vi upp studenternas prestationer på sommarkurser över tid, genom att redovisa hur många studenter som har klarat av samtliga högskolepoäng som de varit registrerade på under sommaren. Om en student var registrerad på flera sommarkurser samma år, så räknas studenten här till den kurs där hen hade flest registrerade poäng det året.

Studenternas avklarade poäng på den specifika kursregistreringen följs upp inom innevarande termin, samt en termin efter. Det innebär att studenterna som var registrerade 2021 har en något kortare uppföljningstid än studenterna tidigare år, och att 2021 års studenter kan förväntas ha klarat fler poäng vid en senare uppföljning.

Tabell 5. Andel (%) studenter som klarade av samtliga högskolepoäng på sina registrerade sommarkurser, på de lärosäten som berörs av satsningen på sommarkurser, samt på samtliga lärosäten, 2016–2021. Uppgifter framtagna med sökandemodellen.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Berörda lärosäten	52	51	53	34	38	37
Samtliga lärosäten	56	55	54	33	38	37

Som framgår av tabell 5 har andelen studenter som klarade samtliga poäng på sommarkurser sjunkit sedan 2018, året när satsningen på sommarkurser inleddes. Mellan 2018 och 2019 sjönk prestationerna ganska markant både på samtliga lärosäten och på de som berördes av satsningen. Prestationerna har bättrats något de senaste åren, vi kan förvänta oss att se en ytterligare ökning av andelen som klarade samtliga sommarkurspoäng 2021, vid uppföljning vid ett senare tillfälle.

Vi kan konstatera att andelen studenter som klarat samtliga poäng på sommarkurser är låg, vilket kan bero på ett antal olika orsaker. Det skulle kunna vara så att fler ser sommarstudier som en del av ett livslångt lärande och att man vill pröva på något nytt. Studiepoäng blir då av underordnad betydelse. Generellt är det svårt att förklara utvecklingen av studenternas prestationer i form av avklarade poäng utifrån de uppgifter vi har.

Diskussion och slutsatser

I den här rapporten har UKÄ följt upp regeringens satsning på sommarkurser. Uppföljningen visar att effekten av den utökade satsningen har gett resultat men att den stora ökningen av antalet studenter som skedde 2020 har avstannat. På de 28 lärosätena fanns ungefär 6 000 sommarstudenter färre under 2021 än under 2020, en minskning med 14 procent.

Minskningen av antalet sommarstudenter 2021 ska ses i relation till att rekordmånga studenter sökte sig till sommarkurser under 2020 och att antalet sommarstudenter vid högskolan är fortsatt stort. En ökning som till stor del kan förklaras av den tillfälliga, separata satsningen på sommarkurser 2020 som regeringen beslutade om på grund av coronapandemin. Den statistisk analysen *Fler studenter på sommarkurser under pandemin* har också visat att antalet helårsstudenter sommaren 2020 ökade mer än det antal som helårsstudenter lärosätena tilldelades av regeringen. I analysen framkom att institutioner och fakulteter ville bidra i krisen som pandemin innebar genom att ta emot fler studenter på sommarkurser. Det är en viktig förklaring till att antalet studenter ökade så kraftigt under coronapandemin, när antalet sommarstudenter ökade från 24 470 till 43 880. Könsfördelningen vid de 28 lärosätenas sommarkurser var 60 procent kvinnor och 40 procent män vilket är en procentenhets skillnad jämfört med könsfördelning som för samtliga registrerade studenter under vårterminen 2021. Skillnader i könsfördelningen som framträder när uppgifter bryts ner efter kurser ska ses utifrån vilken könsfördelningen det finns i den ämnesgrupp eller på det yrkesexamensprogram kursen tillhör.

Pandemins effekter på samhället skapade även indirekt en ökad efterfråga på sommarkurser eftersom restriktioner begränsade utbudet av alternativa sommaraktiviteter. Utbudet av tillfälliga arbetstillfällen, evenemang eller resor minskade drastiskt samtidigt som utbudet av sommarkurser ökade. Den här effekten av de restriktioner som infördes i anslutning till pandemin, avtog successivt i takt med att man lättade på restriktionerna²³. Minskningen av antalet sommarstudenter till 37 810, under 2021 var ingen dramatisk minskning och beror förmodligen till stor del på lättnader av de restriktioner som begränsat möjligheterna att skaffa tillfälliga arbeten, resa eller göra andra aktiviteter under sommaren. Minskningen med 6 070 studenter skulle kunna ses som en effekt av att restriktionerna som infördes i samband med pandemin började tas bort under sommaren 2021. Den resterande delen av 2020 års ökning kan vara en effekt av den tillfälliga satsningen. Med ett sådant antagande tillskrivs ungefär en tredjedel av ökningen 2020 de restriktioner som tillkom i samband med pandemin medan resterande två tredjedelar kan bero på regeringens

²³ Regeringens plan för avveckling av restriktioner
<https://www.regeringen.se/49c16e/globalassets/regeringen/dokument/socialdepartementet/fokhalsa-och-sjukvard/plan-for-avveckling-av-restriktioner-210527.pdf>

utökade satsning. År 2021 hade antalet sommarkursstudenter på de 28 lärosäten ökat med 55 procent, jämfört med 2019, året före den utökade satsningen.

Målgrupperna för satsningen på sommarkurser var, bland annat studenter på lärarprogram och verksamma lärare i skolan. Lärosätena har gett fler kurser inom relevanta ämnen för satsningen. Antalet studenter på sommarkurser med en befintlig lärarexamen nästan fördubblades på de berörda lärosätena, 2021 jämfört med 2019. Ökningen skedde sommaren 2020 och antalet studenter minskade något 2021. Lärosätena skulle prioritera kurser inom den kompletterande pedagogiska utbildningen (KPU) som leder till ämneslärarexamen, för att förkorta studietiden för studenterna. Antalet registrerade sommarstudenter på KPU på de berörda lärosätena ökade både under 2020 och 2021. Jämfört med 2019 fanns det 50 procent fler sommarstudenter på KPU-kurser 2021. Antalet sommarstudenter på KPU ökade även på lärosäten som inte tagit del av regeringens utökade satsning.

Det är viktigt att studenterna inom ramen för sin utbildning får möjlighet att läsa under sommaren om satsningen ska kunna ge önskad effekt i form av exempelvis fler examinerade lärare. Det krävs ytterligare lite tid att följa upp om satsningen gjort det möjligt för studenterna att effektivisera sin studietid och snabbare nå en lärarexamen samt för lärare att nå behörighet, med hjälp av sommarkurser. Även om de lärarstudenter som 2020 gick sitt sista år på lärarutbildningen hunnit ta ut en examen, behövs ett större underlag för att kunna dra säkra slutsatser om studietiden. UKÄ har i en tidigare rapport²⁴ har visat att sommarstudier historiskt inte har förkortat studietiden för de som tar ut en yrkesexamen. Studietiden förkortas däremot för de studenter som tar ut en generell eller en konstnärlig examen.

I och med den utökade satsningen på sommarkurser från och med 2020 gav regeringen lärosätena i uppdrag att även utöka antalet sommarkurser som syftar till att stärka det livslånga lärandet. Vi har visat att sedan satsningen på sommarkurser inleddes 2018 har fler studenter med en tidigare lärarexamen studerat på sommaren. De studenterna kan ha använt sommarkurserna som kompetensutveckling. Även antalet studenter som hade avlagt examen innan registrering på sommarkurser samma år har ökat, vilket tyder på ett intresse för ett livslångt lärande. Andelen äldre sommarstudenter har under perioden ökat vilket tyder på att lärosätenas satsningar på ett sommarkurser som syftar till ett livslångt lärande har gett resultat. Sammantaget kan vi konstatera att vissa resultat har nåtts, men att vi inte känner till alla faktorer bakom hur studenter använder sommarkurser som livslångt lärande.

I den här uppföljningen har vi även visat att studenternas prestationer på sommarkurser över tid, har minskat. En anledning till att andelen studenter som klarade av samtliga högskolepoäng sjunkit kan vara att alla studenter inte tar sommarkurser för att ta poäng. Ett alternativ kan vara att de använder sommarkurserna som livslångt lärande. Vi kan inte förklara de minskade prestationerna baserat på det här underlaget men andelen studenter som klarade sina poäng på sommarkurser 2021

²⁴ Sommarkurser förkortar inte studietiden för alla typer av examina, 2021-10-13, www.uka.se/publikationer--beslut/publikationer--beslut/rapporter/rapporter/2021-10-13-sommarkurser-forkortar-inte-studietiden-for-alla-typer-av-examina.html

förväntas öka vid en fortsatt uppföljning, eftersom de har haft en kortare uppföljningstid.

Bilaga:

Modell för statistisk uppföljning av sommarkurser

De statistiska uppgifterna är framtagna från SCB:s universitets- och högskoleregister på uppdrag av UKÄ. Registret innehåller bl.a. uppgifter från lärosätenas studieadministrativa system Ladok och det nationella antagningssystemet NyA som administreras av Universitets- och högskolerådet (UHR).

Vi använder två olika modeller för att identifiera sommarkurser i statistiken. Modellerna beskrivs utförligt i de två nästkommande avsnitten.

För båda modellerna gäller att varje individ som har varit registrerad på sommarkurser bara förekommer en gång i respektive tabell, där de flesta av individens registreringspoäng finns. Det innebär en viss undertäckning av antalet registrerade studenter på nivåer under totalnivån. En student kan exempelvis vara registrerad på sommarkurser på två olika lärosäten samma år, men redovisas här bara på det lärosäte där studenten huvudsakligen studerade sina sommarkurser.

Den här rapporten bygger alltså på uppgifter från universitets- och högskoleregistret, och uppgifterna kan därför skilja sig från de uppgifter som lärosätena själva tar fram ur sina studieadministrativa system. I vissa fall kan det förekomma att antagningen till en sommarkurs är registrerad på ett visst lärosäte, medan studenten sedan är registrerad på ett annat lärosäte. UKÄ:s uppgifter om registrerade studenter avser det lärosäte som verkställer utbildningen.

När antal individer anges i den här rapporten är antalen avrundade till närmaste tiotal.

Datummodellen: En modell identifierar sommarkurser i statistiken

I den här rapporten redovisar vi merparten av uppgifterna med en modell kallad *datummodellen*. Uppgifterna har tagits fram ur SCB:s universitets- och högskoleregister på uppdrag av UKÄ. Datummodellen omfattar de lärosäten som är anslutna till Ladok. Eftersom sommarkurser inte markeras som sådana i Ladok, har uppgifterna tagits fram genom de start- och slutdatum som lärosätet har angett för kursen i Ladok.

Datumintervallet för sommarterminen har utgått från de start- och slutdatum för vårterminen respektive höstterminen som Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) har rekommenderat lärosätena att använda sig av. Sommarterminen definieras som datumintervallet 10 juni och 1 september. För att inkludera så många sommarkurser som möjligt, ingår även kurser med startdatumet 20XX-05-20–20XX-06-09, men bara om de har slutdatumet 20XX-07-01 eller senare inom

sommarterminen. Dessutom ingår kurser med slutdatum 20XX-09-02–20XX-09-15, men bara om de har startdatum 20XX-08-19 eller tidigare inom sommarterminen.

Kursers start- och slutdatum registrerades inte med tillräcklig täckningsgrad i Ladok för kurser som gavs innan 2019. Uppgifterna som har tagits fram genom den här metoden är därmed inte jämförbara med uppgifter innan dess. För att kunna göra en uppföljning över längre tid än två år kombineras därför datummodellen med modellen som bygger på sökandeuppgifter (se nästa avsnitt) i rapporten.

En jämförelse mellan resultaten av de två olika modellerna har visat att modellen som bygger på kursdatum täcker in fler kurser som gavs under sommarmånaderna än vad modellen som använder sökandeuppgifter gör. Exempelvis täcker datummodellen in sommarkurser som har sökts på andra sätt än genom det nationella antagningssystemet. Vi redovisar därför dessa uppgifter för att ge en mer heltäckande bild av de sommarkurser som gavs under 2019 och 2021. UKÄ planerar att fortsätta använda huvudsakligen datummodellen framöver, men vid behov kommer vi att kombinera modellerna som vi har gjort i den här rapporten.

Sökandemodellen används för uppföljning över tid

För att kunna följa upp studenter på sommarkurser över flera år har UKÄ använt *sökandemodellen*. Även för den modellen har uppgifterna tagits fram ur SCB:s universitets- och högskoleregister på uppdrag av UKÄ. Eftersom sommarkurser inte markeras som sådana i det studieadministrativa systemet Ladok, identifieras registreringar på sommarkurser genom matchning mot sökandeuppgifter. Om en individ har sökt en viss kurskod som sommarkurs i antagningssystemet NyA och sedan finns registrerad samma år (antingen på hösten eller våren) på den kurskoden i Ladok, antas det vara en sommarkursregistrering.

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) ska bidra till att stärka den svenska högskolan och Sverige som kunskapssamhälle. Vi granskar kvaliteten på högskoleutbildningarna, vi analyserar och följer upp utvecklingen inom högskolan och vi bevakar studenternas rättssäkerhet.

uka.se

